

Logius

Contactpersoon

Peter Haasnoot (vz.)
T 06 1102 4587
Peter.Haasnoot@logius.nl

Lizzy Wellink (secretaris)

T 06 2531 0240

Lizzy.wellink@logius.nl

Datum

2-10-2024

Kenmerk

Verslag Technisch Overleg Digikoppeling

Vergaderdatum en tijd

19 september 2024
10:00-14:00 uur

Vergaderplaats

Amersfoort, Inview, Stadsring 140 (live-editie afgewisseld met een online editie)

Deelnemers

Leden	Departement	Leden	Departement
Antoon Bijen	JustID	Jos van Kester	VNG
Anja Geenen	UWV	Johan vder Velde	RDW
A.Velthuis	RDW	Karl de Boer	Enable-U
Bob te Riele	RVIG	L. Rutte	BKWI
B.Dekker	JustID	M. vden Brink	Belastingdienst
Bash	Sociodome	Mark Backer	VNG
Coemans, Maarten	SNG	Mark Strijker	Kadaster
Crompvoets, Bas	RWS	Mark Verlinden	UWV
Daan Buursen	UWV	Reeward Bouwsema	Kvk
Erwin Reinhoud	Kennisnet	Richard Veldink	Visma
Edward van Gelderen	VNG	Sjaak Derksen	TNO
Elzo Pauw	UWV	S. van Voorn	RDW
Erwin Kuiper	Dictu	Tom Vijlbrief	Kadaster
Frank Terpstra	Geonovum	Tonnie Zwaan	BKWI
Gerald Groot Roessink	DUO	Dennis Passage	Logius Productiehuis
H.Romein	Dictu		
Han Welmer	TNO		
Hans Sinnige	Stg Rinis		
Henri Korver	VNG		
Heymen Nicolaij	Pink Roccade		
IDD.Technisch.Ontwerp	Min Def	Peter Haasnoot	Logius Standaarden
Jascha Gregorowitsch	Enable-U	Martin van der Plas	Logius Standaarden
J.Jelsma	RDW	Edwin Wisse	Logius Standaarden
J.Meppelink	RDW	Alexander Green	Logius Standaarden
Jochem IJzermans	UWV	Lizzy Wellink	Logius Standaarden

Aanwezig:

(18 personen)

Peter Haasnoot (Logius)(vz), Maarten Coemans (SNG), Johan van der Velde (RDW), Han Welmer (TNO tot 12:00 uur), Karl de Boer (Enable U), Heijmen Nicolaij (PinkRoccade), Erwin Reinoud (Kennisset), Patrick Klaassen (Justitie), Ivo Lodewijks (Sigmax – law enforcement), Edward van Gelderen (VNG tot 11:00 uur), Gerald Groot Roessink (DUO), Mark Backer (VNG), Hans Sinnige (Stichting Rinis), Martin van der Plas (Logius), Edwin Wisse (Logius, online 11:20-11:40 uur), Alexander Green (Logius), Nil Barua (Logius), Lizzy Wellink (secretaris)(Logius).

Afwezig (met berichtgeving):

Jochem IJzermans (UWV), Jan Penninkhof (SAP), Tom Vijlbrief (Kadaster), Elzo Pauw (UWV), Anja Geenen (UWV), Mark Strijker (Kadaster), J. Jelsma (RDW), *Arnoud Quanjer (VNG)*, Laura Rutte (Voorlopig)(BKWI), Bob te Riele (RvIG), Tonkie Zwaan (BKWI), Sebastiaan van Voorn (RDW), Melis van den Brink (Belastingdienst), Anja Geenen (UWV), Frank Terpstra (Geonovum), Erwin Kuiper (DICTU), Jelle Jelsma (RDW), Bas Crompvoets (Rijkswaterstaat), Richard Veldink (Visma), Jetze Ybema (SAP)

1. Opening & mededelingen (vz)

De voorzitter Peter Haasnoot (Logius Standaarden) heet eenieder welkom op het live Technisch Overleg Digikoppeling d.d. 19 september 2024 (TO DK 2x p.j. live, 2x p.j. online) gevolgd door een voorstelronde.

De documenten en agenda ter voorbereiding staan op Github:

[Overleg/Digikoppeling/2024-09-19 at main · Logius-standaarden/Overleg \(github.com\)](https://github.com/Logius-standaarden/Overleg-Digikoppeling/2024-09-19-at-main)

Het TO DK-verslag van de vorige keer d.d. 29-5-2024 is zonder verdere aanpassingen goedgekeurd.

De agenda wordt kort doorgenomen waarbij in dit overleg de status en consultatie wordt besproken op het wijzigingsvoorstel FSC. Opgevolgd door de releaseplanning, kleine en grote wijzigingen, presentatie ebMS3 wijzigingsvoorstel eDelivery (Edwin Wisse), discussie uitfasering koppelvlakken (WUS) en wordt afgesloten met de roadmap 2024-2025.

Mededelingen:

Personele wijzigingen: Nil Barua is gestart in het team per 1 september jl. en Edwin Wisse heeft het team verruild voor NPa (Nederlandse Peppolautoriteit, stelseldienst) per 1 september. Per 1 oktober start nog een nieuwe medewerker Stas Mironov.

2. Lopende Wijzigingsvoorstel FSC (Federatieve Service Connectivity) stavaza en consultatie

Samenvatting laatste status FSC:

Er is in het vorige Technisch Overleg (TO) d.d. 29-5-2024 een eindstemming gehouden waarin niet de volledige consensus is bereikt op het lopende wijzigingsvoorstel FSC als het de 'verplicht status' aangaat maar werd het advies 'aanbevolen' binnen het TO wel gedragen.

De consultatie Digikoppeling REST-API profiel (-Toevoegen Federated Service Connectivity Standaard (FSC)) conform de MIDO governance volgde onder de 'aanbevolen' status en de reacties uit consultatie worden vandaag behandeld. Met name de reactie van Centric.

De vaste gremia die FSC ter besluitvorming doormoet (tijdsfad):
Het zal worden voorgelegd aan de PT MIDO GU (Meerjarenprogramma Infrastructuur Digitale Overheid ter modernisering van de Generieke Digitale Infrastructuur Programmeringstafel Gegevensuitwisseling) en vervolgens aan PT MIDO Architectuurraad (Strategisch besluitvorming). Het OBDO (Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid bepaalt wat de GDI moet kunnen en geeft advies over de prioritering en financiering van de GDI). Het OBDO heeft de besluitvorming gedelegeerd aan het MIDO. De Governance Digikoppeling.

Vanuit MIDO is het tijdsfad voor FSC aangegeven. Data genoemd zijn streefdata:

• Architectuurwerkgroep*,	13-11-2024
• Programmeringstafel Gegevensuitwisseling (ter bespreking),	20-11-2024
• Architectuurraad,	02-12-2024
• Programmeringstafel Toegang (ter kennisgeving),	03-12-2024
• Programmeringsraad GDI,	12-12-2024

*Extra stap: De FSC wijziging dient ook behandeld te worden in de Architectuur werkgroep Gegevensuitwisseling vanwege de meer technische onderdelen die het in zich heeft.

Bespreking Consultatie -resultaat (Peter Haasnoot) zie: bijlage 1

De reactie uit consultatie is afkomstig van Centric, en is dezelfde waar de 'Als verplicht Dan' afgeraden wordt. Het beheer- en ontwikkelteam van FSC reageert hierop met als niet iedereen op dezelfde manier werkt (delegatie concept) dan moet je als leverancier verschillende Digikoppeling oplossingen in stand houden. Maar wil wel het ideaalbeeld als streven houden en dus de wens om uniformiteit. Als gemeente blijft het dus optioneel wat je afneemt waarbij in de voorwaarden van Digikoppeling het advies FSC aanbevolen staat opgenomen.

Drie overwegingen bij de opmerkingen vanuit de consultatie die Edward van Gelderen deelt:

- FSC niet platform en technologie onafhankelijk. De standaard is onafhankelijk. Voor een aantal types gateways onafhankelijk.
- FSC ontbreekt op PTLU-lijst, punt is dat het onder de Digikoppeling paraplu komt te hangen en een indirecte status verkrijgt. (REST API koppelvlaak is een PTLU).
- FSC laten aansluiten bij OAuth ontwikkelingen en daarop te blijven aansluiten. Hier past een verwijzing naar de uitbreek-sessie gehouden bij het Kennisplatform API waarin werd gedeeld en gevraagd naar de doorontwikkelingswensen door Martin vd Plas en dat OAuth een bredere scope o.a. ook SSO geeft om vanuit te kijken. Straks als we doorgaan op FSC na besluitvorming is het van belang om de definitie van de scope duidelijk te stellen.

Opmerking vanuit het TO: tegelijkertijd is de Forum voor Standaardisatie website niet bijgewerkt. Deze website geeft geen status 'aanmelding', of 'in behandeling' van een standaard aan en na het doorlopen van het hele proces van ca 9 maanden geeft het 'opname op de PTLU-lijst' aan. Dient onderscheid tussen het Forum zelf en het Bureau voor Standaardisatie in acht genomen te worden.

<actiepunt> Navraag doen of verbetervoorstel bij het Forum voor Standaardisatie neerleggen.

3. Digikoppeling Release planning (Alexander Green)

Middels Github worden de wijzigingsvoorstellen gedeeld met de community voor iedereen zichtbaar. Viental wijzigingen dit keer:

- Eerste wijziging release 2024, onderste 3 worden apart behandeld later in dit overleg.
- De eerste wijziging iz. OIN is gebaseerd op KvK is al goedgekeurd. KvK is leidend, anders RSIN. Eerst was er nog onderscheid voor organisaties met een publieke taak of niet.

Werkafpraak: Iedereen kan reageren op de pull requests. De idee is om met kolommen te

werken zodat duidelijk is in welke release wat behandeld gaat worden (set van changes per publicatiedatum).

<actiepunt> Voornemen is om dit actiever bij te houden (Alexander Green).

Besluit TO: akkoord dat de bespreking van de deze issues de geplande set van changes uitmaken die wordt meegenomen in de release.

4. Grote en kleine wijzigingen (Peter Haasnoot)

Grote en kleine wijzigingen

- Grote Berichten : Gebruik van S3 protocol
- Begrippenkader OIN (ter Goedkeuring)
- Signing & Encryptie toevoegen aan RESTful API profiel (ter Goedkeuring)

- Grote berichten, gebruik van het S3 protocol. Het S3 protocol van Amazon is bedacht voor de uitwisseling van bestanden, opknippen van bestanden in delen naar meerdere bronnen met metadata, incl uitwisselprotocol. Zoals die voor ebMS en voor WUS toepasbaar is. Om in te gaan op de rechten is bepaald door het Amerikaanse rechtssysteem dat je geen intellectueel eigendom kan hebben op een wiki van een API dus kan je de API ook gewoon kopiëren. Het grote voordeel is dat er voor meerdere programmeertalen libraries beschikbaar zijn voor je S3-compliant server provider. En onder water zit het ook al in Digipoort.

Discussie komt op gang waarbij een gemeente niet aangeklaagd kan worden voor het gebruik ervan, maar even zo goed is het belangrijk om het faciliteren. Misschien in pilots gieten, een officieel gecertificeerde library. Of zelf certificeren of licentiebeheer toepassen. De reacties samengevat: Geen open standaard, wel open source. Maar S3 is geen open standaard, een de facto standaard. We hebben het in het vizier, we willen er iets mee gaan doen, het is nog niet zover maar de voors en tegens dienen tegen elkaar te worden afgewogen.

Als we het introduceren, hoe positioneren we het naast ons huidige grote berichten standaard? Punten worden nader onderzocht en een volgende detaillering van het voorstel wordt gedeeld voor input. **<actiepunt Logius>**: verwerking van de discussiepunten tot een nieuw voorstel.

- Begrippenkader OIN, status: in bewerking. Gaat om een mutatie op het OIN stelsel document, valt niet formeel onder Digikoppeling maar heeft er wel mee te maken. Bij BZK loopt op het moment wel een onderzoek naar het OIN beleid, om het beleid van het OIN en het centraal OIN register (COR) erop te vernieuwen. Het begrippenkader en de begrippenlijst. Welke termen zijn van toepassing en draait om verwijzing naar bestaande definities (bv NORA, Stelselcatalogus, nieuwe standaard voor het vastleggen is Logging dataverwerking. Het concept is om te verwijzen naar bestaande definities (in basisregistraties) zoals bv. dat het KvK-nummer als leidend wordt gezien om ook vanuit een OIN te kunnen verwijzen naar achterliggende registers (bronregisters – data bij de bron principe).

- Signing & encryptie toevoegen aan RESTful API profile – als onderdeel van de gereedschapskist en naar eigen inzicht toepassen en de eigen toegevoegde waarde bepalen.

Vraag over Payload signing als HTTP message signing, HTTP request is incl operatie op de resource insertopdracht, delete opdracht, etc en je wil niet dat die update wordt gemanipuleerd.

Signing standaarden JADES (familie van de ADES framework)

- JADES
- HTTP message signature

JADES (eIDAS compliant set van standaarden, advanced signatures in het zakelijk verkeer) Geschikt voor signing (niet Json) willekeurige payloads.

(BT) biedt speciale juridische borging in niveaus, basis, maar ook time-stamping

(BTL) langer termijn, bewaar / archivering (extra tijd)

(BTLa) van organisatie naar organisatie (juridische verantwoording). Gebaseerd op JWE (Json Web Encryption, eenvoudige techniek).

In principe wordt het hier ter akkoord voorgelegd, toelichting in TO en in publieke consultatie brengen. Ter afronding de vervolgstappen: afhankelijk van de WUS discussie.

Besluit TO: Akkoord

5. eDelivery ebMS3 Wijzigingsvoorstel - Stand van Zaken / Vervolg (Edwin Wisse)

Uit het rapport van PBLQ teruggekregen om eDelivery als internationale standaard en eDelivery als construct los te koppelen. Hoe ga je het implementeren naar het eDelivery construct? Kun je kijken naar het Peppol netwerk.

Introductie over Peppol, de internationale standaard rondom digitaal zakendoen. Met de internationale standaard Peppol kunnen overheden, bedrijven en andere organisaties sneller, makkelijker, veiliger elektronische berichten uitwisselen. Wat zijn de voordelen, veiligheid (controleren, authenticatie, solide afsprakenstelsel (NPa, Nederlandse Peppolautoriteit is regisseur en beheerder)), 'connect once-reach all' principe. De presentatie werd afgesloten met gebruikersgegevens waarbij het toenemende gebruik van Peppol +14,5% inzichtelijk gemaakt werd.

Vraag sml/smp vraagstuk (Karl de Boer), delegatie zoals bij FSC, gaat om vertegenwoordiging. Maar kunnen we dit als partij overnemen? Overbrengen van het CPA-register naar sml/smp opzet.

Toepassingsgebied onder de Digikoppeling paraplu als koppelvlak, ebMS4 gaat puur om transport en staat dus buiten 'sml/smp'.

Vraag van Edwin: wordt er urgentie gezien door TO-leden? Bijvoorbeeld waarom nemen we eDelivery niet gewoon op, 'gewoon doen principe'. Delegatie als ontwerp ook inrichten?

<actiepunt> concrete vervolgacties subwerkgroep van het TO nog even niet. Punt ebMS3/AS4 als koppelvlak onderbrengen bij Digikoppeling binnen de paraplu. Delegatie oplossing. Communicatie die hierover loopt ebMS2 niet meer.

PKIoverheid private route generatie 1 vervangen door generatie 4. Per domein certificaten worden ingedeeld, geen 'losse' certificaten.

6. Discussie: Uitmaken koppelvlakstandaarden (WUS)

Rondje reacties ophalen, algemeen eenieder voorstander van lifecyclemanagement:

- Wij staan positief tegenover tegen FSC, nieuwe standaard introduceren, als landelijke voorziening bieden we koppelvlakken aan vanuit Digikoppeling. WUS is best oud en steeds lastiger om te realiseren, als de standaard is uitgefaseerd dan geef je een signaal af dat er niet meer nieuwe implementaties worden gerealiseerd. Geen mutaties toestaan.
- Zelf ook API's geïmplementeerd, zelf ook SOAP API's die op WUS lijkt. Voorstander lifecyclemanagement, voorkeur voor FSC ingeburgerd en in productie voordat WUS uitgefaseerd wordt. En houdt er rekening meer dat er een hele keten achter kan zitten.
- Gezien weinig ontwikkeling op termijn voorstander. Verhaal van een lange adem. Uitmaken duurt wel jaren.
- WUS een prima standaard en het gebruik van de standaard wordt niet veel meer in WUS ontwikkeld.

Martin voegt toe: Eerste stap is 'End-of-support' vanaf een x-datum betekent dat als je iets wil wijzigen bij Logius, wordt niet bijgewerkt, wordt geen kennis en expertise in huis gehaald, etc.

End-of-life volgt pas in een later stadium en dan feitelijk uitgefaseerd. Sinds 1 okt 2019 is REST populairder dan SOAP.

- DUO heeft wel een end-of-support datum staan, gepland om vanaf 2025 ermee aan de gang gaan. Werkgroep per Q1 2025.

- Justitie stemt in.
- Rinis stemt in
- VNG zet in op FSC en REST. VNG zet in op standaarden richting REST API first. Niet gewacht op inrichting van FSC, Baseren ons gewoon op het REST profiel wat er nu ligt.
- wij zijn als gemeentes afhankelijk van de aanbieders van basisregistraties en in hoeverre een migratietraject geboden gaat worden. (twee koppelvlakken naast elkaar)
- WUS is een goede zaak maar hoe ga je om dat eigen initiatieven? Bijvoorbeeld SAPV samenwerkingsverband van 101 gemeentes en hosten dat bij de RDW. We kunnen WUS uitfasen, goede zaak, maar dan zou een dergelijk initiatief ook moeten worden meegenomen. Initiatieven binnen gemeentes ontstaan toch, kun je niet tegengaan.
- DICTU. Te vroeg om WUS uit te faseren. Reactie toegevoegd 'per mail binnengekomen commentaar / dit is niet inhoudelijk behandeld in het overleg', bij een volgende behandeling van het onderwerp WUS zal dit commentaar inhoudelijk besproken worden. (zie: bijlage 2, toegevoegd aan dit verslag)

Besluit: Draagvlak geconstateerd binnen TO Digikoppeling duidelijker communiceren i.h.k.v. lifecyclemanagement, hoe we tegen de koppelvlakken aankijken en data aanhangen. Bepalen van een uitfaseerdatum en een end-of-support datum. Bekijken voor de scope Digikoppeling en vastomlijnde toepassingsgebied Digikoppeling. Andere gebieden waarop WUS gebruikt worden, nog breder etaleren.

<actiepunt>: Van Logius uit zullen we een voorstel formuleren. Tussentijdse publieke consultatie is een optie. En daarna zullen we het voorleggen aan het MIDO en dat gremium besluit over de GDI, vooralsnog gaat het dan om de financiën.

<actiepunt>: Communicatie. Hoe krijg je alle basisregistraties geïnformeerd. Dit met het oog op de MIDO besluitvorming, daar waar zij voor alle basisregistraties besluiten en gaat om de onderliggende financiën.

Ter informatie is dit repository op Github van de MIDO/GDI werkgroep gegevensuitwisseling. De presentatie van het GU-domein voor geïnteresseerden, en in consultatiefase voor vragen. <https://github.com/MinBZK/gdi-gegevensuitwisseling>.

7. Review Architectuur (ter Goedkeuring) (Peter Haasnoot).

Q1 2024 conform de roadmap Digikoppeling

- verduidelijking tekst
- context van lopende overheidsinitiatieven en programma's
- aansluiting op REST API gerelateerde onderwerpen
- nieuwe NORA architectuur principes zijn bijgewerkt naar de nieuwe versie van de NORA

Direct na het TO Digikoppeling wordt de werkversie geüpload. Wordt ook gevraagd of deze werkversie geschikt is om naar te verwijzen.

Besluit TO: akkoord met de werkversie architectuur

Periodieke review ingepland, moet jaarlijks terugkerend worden.

8. Review Beveiligingsvoorschriften (ter Goedkeuring) (Alexander Green).

Middels de wijzigingen zullen we hier doorheen lopen (op het scherm gedeeld):

- We hebben de algemene Digikoppeling inleiding toegevoegd.
- Verderop bepaalde deadlines die allang verstreken zijn verwerkt (bijv gebruik private rootcertificaat),
- Referenties uitgelegd
- wat tls inhoud,
- toevoeging van Peter, referentie naar post-quantum cryptografie, binnen de overheid zijn er een aantal initiatieven, NCC heeft er een pagina over ter informatie toe te voegen. Doel: aandacht vragen voor het onderwerp, document is interessant.

Werkversie wordt geüpload en is voor verwijzing beschikbaar voor iedereen. Visie voor over 5,10 jaar nodig? In de MIDO werkgroep architectuur gegevensuitwisseling is GU-domeinarchitectuur, met de opmerking dat er onvoldoende focus inzet. Draagvlak nodig van de basisregistraties en dus kom je langs het MIDO. Structurele controles en aanpassing jaarlijks Q1 2025. Periodieke review ingepland, moet jaarlijks terugkerend worden.

Besluit TO: akkoord met beveiligingsvoorschriften

9. Roadmap 2024-2025

Ter info: domeingerichte architectuur GU document is beschikbaar.

Toelichting, deze roadmap is reeds begin 2024 goedgekeurd: De meeste dingen zijn al langs geweest eerder in het overleg (Eind Q3 2024 signing & encryptie is daar een voorbeeld van). Wat nog moet worden behandeld is gebruik OAuth i.c.m. Digikoppeling REST API (Q3 en Q4 2024), best practice afhankelijk wat binnen de werkgroep OAuth gebeurt.

FSC standaard Q3 2025, staat erop uit het beheer oogpunt. Als het doorgaat zal het vanuit het beheersperspectief, als onderdeel van Digikoppeling, meer beheer opleveren.

Signing en encryptie, met het uitfaseren van WUS voorstel principe akkoord, verder toelichten voor het gebruik van signing en encryptie. Komen er meer geluiden, publieke consultatie, use cases.

Besluit TO: Publieke consultatie inzetten

10. Rondvraag en afsluiting

Geen rondvraag meer uit de groep.

Volgend Technisch overleg zal 'online' gehouden worden op 10 december 2024, van 10:00-12:00 uur.

Sluiting van deze vergadering om 13:30 uur

Actielijst

Actiepunt O=open/G=gesloten

Nr	Actie	Naam	O/G
mrt24/03	VNG zal t.b.v. toegankelijkheid voor ontwikkelaars de GitLab omgeving bijwerken (documentatie, referenties, auditable, etc).	VNG	O?
mrt24/04	Aandacht gevraagd voor GraphQL apis als onderwerp. De vraag is naar een concrete use case, dan kan er een werkgroep gestart worden en kan er vervolg aan gegeven worden.	Onderwerp agenderen december	O
mei24/05	Vervolgstappen n.a.v. de uitslag van de stemming door het FSC en Digikoppeling beheerteam ter voorbereiding van het MIDO	DK team, FSC-team	G
mei24/06	De vraag dat moet worden uitgezocht of de delegatie ook via een token kan worden geregeld	dec FSC-team	O
sep24/07	Forum voor Standaardisatie website is niet bijgewerkt Navraag doen of verbetervoorstel bij het FvS	Peter Haasnoot	O

	neerleggen voor 'intake' of 'in behandeling', etc		
sep24/08	Grote berichten: Als we het introduceren, hoe positioneren we het naast ons huidige grote berichten standaard? Punten worden nader onderzocht en een volgende detaillering van het voorstel wordt gedeeld voor input -> verwerking van de discussiepunten tot een nieuw voorstel.	Logius	O
sep24/09	Uitfaseren WUS. Voorstel formuleren vanuit Logius. Tussentijdse publieke consultatie is een optie.	Logius	O
Sep24/10	Uitfaseren WUS. Communicatie. Hoe krijg je alle basisregistraties geïnformeerd, dit met het oog op de MIDO besluitvorming	Peter/Martin	O

Verwerking Publieke Consultatie mbt opname FSC in Digikoppeling REST-API profiel
Status : concept

Reactie vanuit beheer

1 Centric

Op basis van de onderstaande argumenten raden we de opname van FSC binnen het DigiKoppeling REST-API profiel vooralsnog af.

Het opnemen van de FSC-standaard binnen het DigiKoppeling API-profiel komt pas tot zijn recht wanneer deze verplicht wordt gesteld. Het doel van FSC is om de connectiviteit tussen 'peers' in groepen te standaardiseren, waarbij beveiliging een belangrijke rol speelt. De overweging om FSC slechts als aanbevolen onderdeel op te nemen zal leiden tot ongewenste implementaties en wellicht beveiligingsrisico's.

[
Beheer: In de nadere toelichting werd aangegeven dat met 'ongewenste implementaties' **het ondersteunen van meerdere koppelingen door leveranciers werd bedoeld:**
"Wij (Centric) zien FSC als een gesloten systeem. Zolang FSC optioneel is, en er sprake is van meerdere partijen binnen de Digikoppeling, maar niet alle partijen de FSC standaard respecteren, is het systeem niet meer gesloten en moeten wij als leverancier diverse digikoppeling implementaties in stand houden"
Opmerking vanuit beheer hierbij is dat het ondersteunen van meerdere implementaties inderdaad een consequentie is van 'optioneel' opnemen van FSC. Wel maakt dit het mogelijk om het door dienst aanbieders als enige optie aan te bieden en het op deze manier in een bepaalde context of keten te uniformeren. Ook maakt dit het mogelijk om de standaard verder te laten doorgroeien in gebruik en zich te laten bewijzen zodat deze in de toekomst mogelijk verplicht kan worden
]

Bij de keuze voor het verplicht stellen van FSC geven we de volgende overwegingen mee:

- *Het nut van FSC is voor eindgebruikers slecht zichtbaar en de noodzaak is bijna alleen door technisch specialisten goed uit te leggen.*
- *Bronhouders van veel landelijke voorzieningen staan nog niet achter een volledige verplichting. Zij zijn belangrijke stakeholders*
- *FSC is ontstaan vanuit de open-source tooling NLx en het is niet duidelijk of FSC ook daadwerkelijk platform- en technologie onafhankelijk is, een belangrijk kenmerk van een standaard.*
- *FSC ontbreekt vooralsnog op de pas-toe-of-leg-uit lijst van Forum Standaardisatie.*

[
Beheer Digikoppeling: FSC is een nieuwe standaard, met dit wijzigingsverzoek zou FSC in principe als onderdeel van Digikoppeling op de pas-toe-of-leg-uit lijst van Forum Standaardisatie status krijgen;
]

Afsluitend willen we het belang benadrukken van een haalbare transitieperiode, ongeacht of FSC aanbevolen of verplicht wordt gesteld binnen het Digikoppeling REST-API profiel. Voor zowel gemeenten als leveranciers moet de impact op roadmaps en investeringen in te passen zijn in reeds bestaande plannen.

oAuth specialist

Verder is informeel feedback ontvangen van een oAuth specialist die aangeeft dat veel van de zaken die FSC standaardiseert samenhangen met specificaties die bij the OpenID Foundation in ontwikkeling zijn.

[

Beheer Digikoppeling: in het advies vanuit beheer wordt opgenomen dat het belangrijk is om FSC zoveel mogelijk op OpenID standaarden aan te laten sluiten in de toekomst. Ook omdat overheden ook koppelingen onderhouden met niet-overheidsorganisaties waarbij naar verwachting mn OpenID standaarden gebruikt zullen worden;

]

Bijlage 2: Bijdrage DICTU aan de WUS discussie per mail ontvangen

Noot: Ontvangen bijdrage, 'per mail binnengekomen commentaar / dit is niet inhoudelijk behandeld in het overleg', bij een volgende behandeling van het onderwerp WUS zal dit commentaar inhoudelijk besproken worden.

- - -

Van: Kuiper, drs. ing. H.R.J. (Erwin)

Verzonden: dinsdag 17 september 2024 10:28

Aan: Haasnoot, Peter

Onderwerp: Input TO overleg donderdag

Hallo Peter,

Helaas kan ik donderdag niet aanwezig zijn. Ik wil nog wel graag input leveren op dit punt:
Uitfaseren koppelvlakstandaarden (WUS)

Ik ben op dit moment geen voorstander van het uitfaseren van WUS:

- 1) XML kun je controleren tegen een XSD. Op dit moment is daar voor REST nog geen standaard voor (JSON Schema is nog geen standaard).
- 2) Op dit moment hebben we geen standaard voor signing en encryptie in REST (staat nu op de agenda), dus heb je voorlopig WUS nog nodig als standaard
- 3) SOAP/XML kent functies. In de ADR staat een aanwijzing voor functies (GET of POST) maar dat is niet zo goed beschreven als dat bij SOAP wel is.
- 4) Reliable Messaging is een feature in WUS en niet in REST (maar ik vraag me af of dit in de praktijk wordt gebruikt?)

Naar mijn idee is het daarom op dit moment te vroeg om WUS uit te faseren.

Met vriendelijke groet,

Erwin Kuiper

Domeinarchitect Systeemintegratie

.....
Dienst ICT Uitvoering

Ministerie van Economische Zaken
.....